

Dârülfünun İlahiyat'ın İlmî Birikimi Sempozyumu 15 Mayıs 2018

Ahmet Hamdi Furat¹

II. Abdülhamid'in cülûsunun 25. yıldönümü münasebetiyle açılan Dârülfünun-ı Şâhâne'nin Ulûm-i Âliye Şubesi, İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nin esasını teşkil etmektedir. Bu şube 1924'te kurulan İstanbul Dârülfünûnu'nda İlahiyat ismini almış, 1933 yılındaki üniversite reformu ile kapatılmıştır. Yine aynı yıl İstanbul Üniversitesi'nde İslam Tetkikleri Enstitüsü açılmıştır. 1949 yılında Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi açılana kadar ilahiyat eğitimi Türkiye'de yükseköğretim seviyesinde verilmemekteydi. Takip eden süreçte özellikle 1980lerden sonra Türkiye'nin çeşitli yerlerinde ilahiyat fakülteleri açılmaya başlandı. 1992 yılında İstanbul Üniversitesi bünyesinde İlahiyat Fakültesi'nin açılmasına karar verildi. 1996 yılında öğrenci almaya başlayan Fakülte, 2006 yılına kadar rektörlük merkez bina, Süleymaniye'de bulunan İstanbul Üniversitesi yapı işleri binasının alt katı ve Şirinevler Anadolu İmam Hatip Lisesi'nin binası gibi geçici yerlerde hizmet verdi. 2006 yılında İstanbul Fatih'teki yerine taşındı. Bu arada İlahiyat Fakültesi'ne tahsis edilen alanda yer alan Abdullatif Suphi Paşa Konağı'nın da Fakülte'ye intikali gerçekleşti. İstanbul Valiliği İl Özel İdaresi'nin yaptığı restorasyon faaliyetinin ve İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından yapılan tefriş faaliyetinin akabinde binaya 2017 yılında taşınılmış ve 15 Mayıs 2018'de resmi açılışı yapılmıştır. İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi gibi kökleri Sahn-ı Seman Medreseleri'ne uzanan bir kurumun dekanlık binasının 19. asır ilim ve kültür hayatının önemli mahfillerinden birisi olan mezkûr konağa taşınması İlahiyat Fakültesi hocaları ve öğrencileri arasında büyük bir memnuniyete sebep olmuştur.

15 Mayıs 2018 tarihinde gerçekleşen açılışa İlahiyat Fakültesi hocaları, öğrencileri ve İstanbul Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Mahmut Ak ve İstanbul Üniversitesine bağlı Fakültelerin dekanları iştirak ettiler. Bu esnada “Resim ve Belgelerle Darülfünun İlahiyatın İlk Yılları” isimli sergi açılışı da yapıldı.

Açılışın hemen ardından İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nin Darülfünun'a oradan da medrese geleneğine uzanan ilmi birikimini tanıtmayı amaçlayan “Dârülfünun

1 Ahmet Hamdi Furat (Doç. Dr.), İstanbul Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Fatih, İstanbul 34080 Türkiye. Eposta: ahfurat@istanbul.edu.tr

İlahiyat'ın İlmî Birikimi" sempozyuma geçildi. Sempozyumun protokol konuşmaları, İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Mürteza Bedir ve İstanbul Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Mahmut Ak tarafından yapıldı. Protokol konuşmalarının ardından yapılan açılış panelindeki konuşmacı Dârülfünûn üzerine çalışmalarını ile tanınan Prof. Dr. Emre Dölen'di. Emre Dölen, 1900'den başlayarak Ulum-ı Âliye Şubesi'nden İlahiyat Fakültesine uzanan süreci vesikalarla anlattı. Doç. Dr. Erhan Özden'in şefliğindeki İlahiyat Fakültesi Türk Din Musikisi Topluluğu konserinin ardından birinci oturuma geçildi.

Birinci oturumun ilk yarısında İlahiyat Fakültesinin tarihi ile ilgili ulaşılan yeni evraklar tanıtıldı. Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin Sarıkaya, *Dârülfünûn İlahiyat Fakültesi Hususi Evrakı ve Eğitim Tarihi Açısından Önemi* başlıklı konuşmasında İlahiyat Fakültesi'nin şu an İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nde bulunan arşivi ve muhtevası hakkında bilgi verdi. Mezkûr arşivde bulunan yoklama, imtihan ve künye defterlerini tanıttı. Bu oturumun ikinci konuşmacısı Dr. Öğr. Üyesi Metin Ünver ise 1900'deki Ulûm-i Âliye Şubesi'ne kayıt olan öğrenciler ile ilgili istatistiki bilgi verdi. Oturumun ikinci yarısı ise dersler ve hocalar ile ilgiliydi. Dr. Muhammed Selman Çalışkan Ulûm-ı Âliye Şubesi'nden itibaren Dârülfünûn İlahiyat Fakültesi'nde okutulan tefsir dersi notları hakkında bilgi verdi. Bu notların hocaların takrirlerinden oluştuğunu belirten Çalışkan, konuşmasında ayrıca tefsir hocalarını da tanıttı. . Doç. Dr. Ali Öztürk ise Dârülfünûn İlahiyat'ta Farsça dersler veren, aynı zamanda Yenikapı Mevlevihanesi'nin son şeyhi Abdülbaki Baykara hakkında malumat verdi.

İkinci oturum Fakülte Dekanı Prof. Dr. Mürteza Bedir'in başkanlığında gerçekleşti. 5 tebliğden oluşan bu oturumda Dârülfünûn İlahiyat'ta okutulan dersler ve muhtevaları üzerinde duruldu. Doç. Dr. Ahmet Hamdi Furat 1900'den itibaren fıkıh başlığı altında okutulan dersler hakkında bilgi verdi ve 1924'te kurulan İlahiyat Fakültesinde Fıkıh Tarihi dersinin fıkıh başlığı altındaki yegâne ders olduğunu vurguladı. Dr. Nilüfer Kalkan Yorulmaz 1924'te açılan Darülfünun İlahiyat'ta hadis ve hadis tarihi dersinin inkıta olmadan verildiğini belirtmiş, Hadis Tarihi dersinde aynı zamanda Hadis usûlü ve edebiyatı hakkında da bilgi verildiğini ifade etmiştir. Dr. Osman Sacid Arı, Mehmet Ali Ayni tarafından verilen Tasavvuf tarihi dersinin daha ziyade bir kültür tarihi dersi olarak nitelenebileceğini belirtti. Tuba Yıldız da Dârülfünûn İlahiyat'ta okutulan İslam Tarihi derslerinin muhtevası ve bu muhtevadan hareketle dönemin ilim adamlarının tarih ilmine bakışı üzerinde durdu. Son konuşmacı olan Muhammed Yuşa Yaşar ise Kelam Tarihi dersinde Mutezile ve Hariciler'in konu olarak alındığını ve bu dersle ilgili ders notlarının henüz neşredilmediğini kaydetti.